

Tú skalt vera har, neyðin er

EDVARD JOENSEN

Við sera einklu lífsáskoðanini hjá Miskunsama Samariubúgvánum arbeiðir Kristenfolkets Edruskapsráð millum rúsevnismissnýtarar í norska býnum Arendal. Kirkjan helt forðarguðstænastu og helt seg so hava gjørt sína skyldu. Sama hildu onnur ikki. »Vit skulu út til fólk, um vit skulu visa teimum, hvørji vit eru,« sigur norskur teologistud-erandi.

Ein av mongu summar-gestunum, sum vitja okkum í hesum døgum, er norðmaðurin Odd Arne Riise, sum luttekur á norðurlend-sku fráhaldsráðstevnu í Norðurlandahúsinum.

Odd Arne Riise er dagliga leiðari fyri Kristenfolkets Edruskapsráð í Noregi. Hetta er landsfelag fyri 31 kristiligar felagsskapir í landinum. So sum Indre Mission og slík trúarsam-feløg.

Odd Arne Riise lesur teologi, og helt hann prædiku-na í Havnar Kirkju seinasta sunnudag.

Teksturinn var frá Matth-eusi 5.43-48. Tú skalt elska næsta tín; fyrri partur av stóra kærleiksboðnum.

Liv tað, tú ert

Og júst hetta við at elska næsta tín, kennir hann til gjøgnum arbeiði sitt.

Felagsskapurin Kristen-folkets Edruskapsráð hevur eitt tiltak gangandi millum rúsevnismissnýtarar í norska býnum Arendal, har tey millum annað hava flutt tað tunga rúsevnisumhvørvið inn á miðstöðina, tey hava bygt upp í býnum.

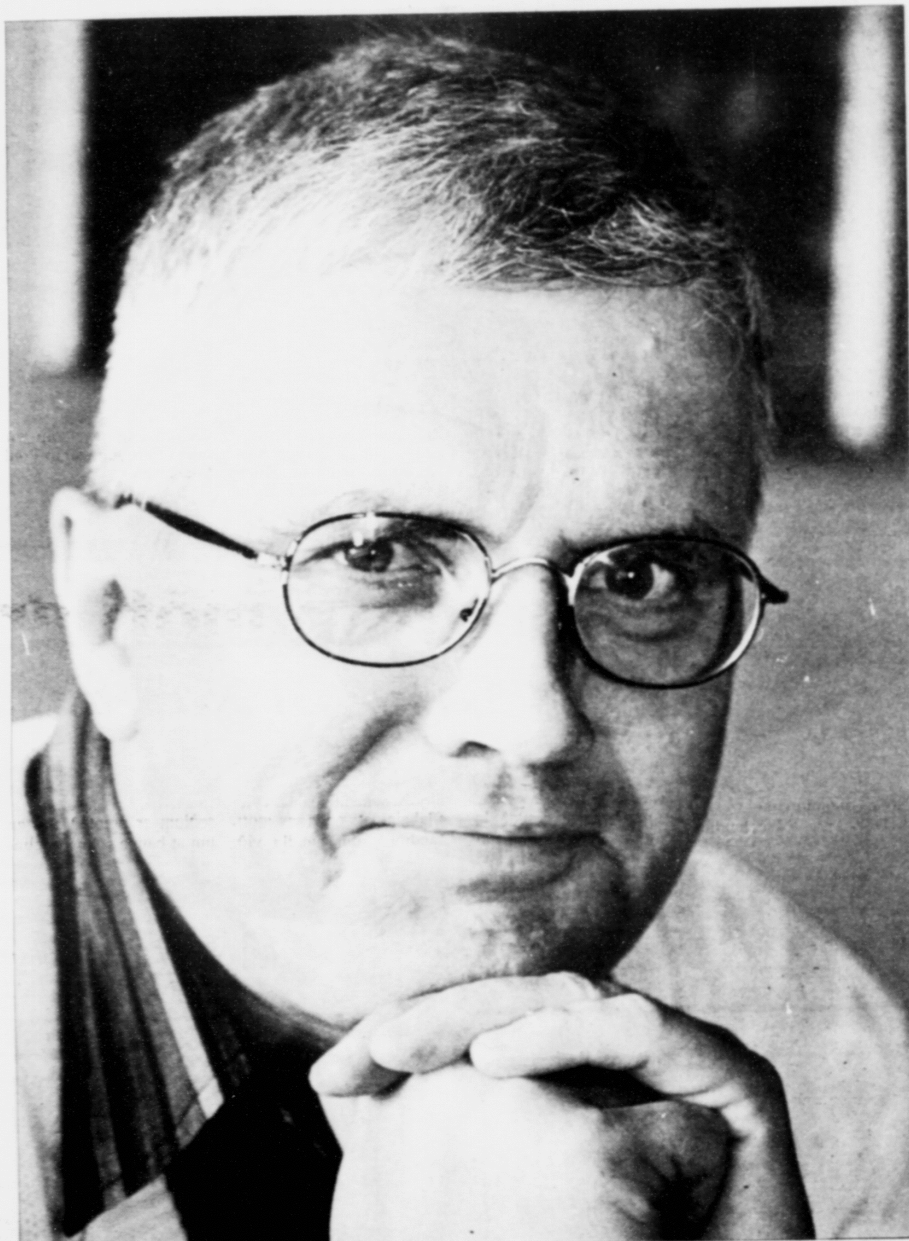
Leiðarin á miðstöðini, gøtupresturin Olaf Lande, leiðir arbeiðið eftir einklu hugsjónini hjá miskunsama samariubúgvánum: »Tú skalt vera har, neyðin er.«

Alt byrjaði fyri fimm ár-um síðani, tá blaðmaðurin Geir Lid frá Agder Posten í Arendal, fór undir eina greinarøð um rúsevnis-umhvørvið í býnum. Burtur úr hesum komu seks stórar greinar, sum rættliga skel-aðu allan býn.

Í greinunum lýsti hann við sterkum myndum umhvørvið við harðskapi, rúsevnum og kriminaliteti, sum var nakað av tí allar-ringasta í øllum Noregi. Ikki tí, at eingin kendi til trupulleikan framman-undan, Hann var bara so stórur, at fólk høvdu givið hann upp. Fólk kendu seg ikki trygg í býnum. Rædd-ust fólkin, sum hildu til í umhvørvinum.

Um somu tíð, sum grein-arøðin varð skriva í Agder Posten, doyðu fimm-seks unglingar í býnum av rúsevnismissnýtslu.

Hetta fekk próstin at skipa fyri eini forðarguð-stænastu í eini av kirkjun-um. Tá guðstænastan var liðug, helt kirkjan, at hon hevði gjørt sitt.

Vi skal vise, hvem vi er, ved at leve ut det, vi er, sigur Odd Arne Riise

(Foto Kalmar Lindenskov)

Men á aftasta bonki í kirkjuni sat blaðmaðurin Geir Lid. Tá liðugt var, reistist hann, áðrenn fólk vóru farin út, fór innar í kór, vendi sær til kirkju-fólkið og spurdi:

»Hvat ætlar kirkjan at gera í framtíðini?«

Tiltakið fæðist

Men hesin spurningur hans-ara setti eithvørt í gongd í býnum, sigur Odd Arne Riise. Fólk komu saman at tosa um trupuleikan, og ein arbeiðshólkur var settur, sum skuldi taka sær av mál-inum. Avgjört var beinan-vegin, at vit skuldu halda okkum burtur frá teimum allarringastu narkomanun-um, tí vit mettu ikki, at vit høvdu orku til teirra. Hesum

ætlanum hava vit nú tibatetur slept, sigur Odd Arne Riise.

Kristenfolkets Edruskaps-ráð kom við í myndina av tí, at vit høvdu eina miðstöð fyri ungfólk í vandabólk-unum. Tað vil siga fólk, sum enn ikki rættliga vóru kom-in út í rúsevnismissnýtslu. Eitt fyrirygjandi arbeiði.

Men vit átóku okkum at seta eithvørt í gongd, tí vit kendu, at stuðul var millum fólk í býnum.

Rúfri café

Eitt tað fyrsta, vit fóru undir, var at skipa eina rúfria ungdomscafé við livandi tónleiki.

»Tað gekk strilti at koma í gongd. Fyrst fingur vit høli mitt í bynum, sum vit vóru glað fyri. Seinni noyddust

vit út og leigaðu so onnur høli. Har vildi verturin líka-sum ikki vita av okkum, tá hann fann út av, hvat tað var, vit gjørd. So vit end-aðu aftur í fyrstu hølunum á rutubilstøðini Teaterplas-sen 5. Av hesum sama verða hølini í dagligari talu bert nevnd T5.

Søkt varð um at fáa stuðul til at byrja fyri. Kommunan lat 1,2 mill. og staturin gjøgnum Rasmiddel Direk-toratet lat 560.000 krónur.

So var at fara í gongd. Og leiðarin, Olaf Lande, var settur.

Samband ynskist

Men ikki var lætt hjá leið-aranum at fáa samband við hesi fólkin, sum ætlanin var at hjálpa. Trupuleikin

var nokk, at tey vistu ikki av, at tey høvdu hjálp fyri neyðini. So Olaf Lande gekk og mól í einar triggar mánaðar fyri at gera seg sjónligan í umhvørvinum.

So ein dagin seinast í november 1994, kom knappliga ein gent til hans-ara og spurdi: »Hvør ert tú í grundini. Vit hava lagt merki til, at tú gongur her?«

»Eg eri gøtupresturin,« svaraði Olaf.

Og soleiðis fekk sam-band við rúsevnismiss-nýtararnar, sigur Odd Arne Riise. Seinni kom fann presturin út av, at tey høvdu hildið hann verið lögrel-gumann og tí ikki torað at tosa við hann.

Men tann avgerandi spun-ningurin var tann frá eini

ungari gentu, sum stutt fyri jól spurdi prestin: »Kan ikke du lage jul for os?«

Her, á eini myrkari, kald-ari síðugotu í Arendal, kem-ur hendan vónleysa bønin. »Kanst tú ikki halda jól fyri okkum?«

Okkurt, sum kann minna okkum aftur á nakað, vit hildu vera gott. Vit eru hóast alt bert menniskju. Hjálp okkum.

Og jólina komu

Spurningurin frættist skjótt í býnum. Og tað vardi ikki leingi, fyrr enn telefonin fór at ringja í T5.

Viking Redningstjeneste boðaði frá, at starvsfólkið hevði avgjört at avlýsa jóla-borðhaldið og lata peningin til tiltakið. Eitt hotell í býn-um lat matin. Keypmanna-felagið lat frukt og jóla-pakkar. Og so framvegis.

Tað komu 42 fólk til jóla-haldið á T5. Og hesin jóla-aftan 1994 gjørdist nakað heilt serligt fyri Arendal, greiðir Odd Arne Riise frá.

»Hetta kvöldið varð endaliga avgjört, at vit skuldu eisini taka okkum av teimum, vit í byrjanini høvdu givið upp.«

Og nú er støðin opin fyri øllum allar dagar í viku. Eisini hava vit mikukvöld og leygarkvöld opið til út á náttina.

Eisini skyldur

»Men vit noyddust beinan-vegin at gera nýtarunum greitt, at teir avgjört ikki skuldu rokna við, at vit bara fóru at bera teir á lógvum allan vegin igjøgnum,« sigur Odd Arne Riise. »Tey fingur ávisar uppgávur, tey skuldu klára, um tey framvegis ætlaðu at koma til okkara. So sum at halda køkin reinan. Alt uppvask. Og eisini at vera duravakt og útblakarar, um onkur var, sum tey ikki hildu uppförði seg sømliga.«

Og tað visti seg beinan-vegin, sigur Odd Arne Riise, at tey tóku hetta í ál-v-ara. Tey kendu, at vit tóku tey í álvara, og vóru so mik-íð stolt hóast alt, at tey ikki vildu svíkja álitið.

Eisini fingur tey ábyrgdin av egnum aktivitetum. Og nógv var at skipa fyri.

List til sølu

Tað visti seg skjótt, at fleiri av hesum fólkunum høvdu góðar listarligar gávur, sigur Odd Arne Riise.

»Vit lótu upp eitt aktivi-tetsrúm, har tey kundu skapa nakað. Og úrslitið varð so gott, at fleir teirra fingur selt síni ting á fram-sýning.«

Odd Arne Riise er sann-førdur um, at ein grund til, at tað gongur so gott, er, at tey eru tilvitað um, at hetta er teirra. Hetta er við til at skapa teimum eina ávísja sjálvsverðing aftur. Og hana verja tey um, við at verja staðið, har tey eru tikin fyri fult.

